HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשביל של כרמים דאם איתא דמעלמא אתי כיון דמידדי לא מצי אתי דכל דמידדי והדר חזי ליה לקיניה מידדי ואי לא לא מידדי אמר אביי אף אנן נמי תנינא (א) [א]דם שנמצא בפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור ואע"ג דאיכא עלייה דמקרבא א"ל רבא רוב ומצוי קא אמרת רוב ומצוי ליכא למאן דאמר דתני ר' חייא [ב]דם הנמצא בפרוזדור חייבין עליו על ביאת מקדש ושורפין עליו את התרומה (א) ואמר רבא ש"מ מדרבי חייא תלת שמע מינה רוב וקרוב הלך אחר הרוב ושמע מינה רובא דאורייתא וש"מ איתא לדר' זירא [ג]דאמר רבי זירא אע"פ שדלתות מדינה נעולות דהא אשה דכי דלתות מדינה נעולות דמיא ואפי' הכי קא אזלינן בתר רובא והא רבא הוא דקאמר רוב ומצוי ליכא למ"ד הדר ביה רבא מההיא איתמר חבית שצפה בנהר אמר רב [ג]נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל מותר כנגד עיר שרובה נכרים אסירא ושמואל אמר אפי' נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל אסירא אימור (ב) מהאי דקרא אתאי לימא בדרבי חנינא קא מיפלגי דמר אית ליה דרבי חנינא ומר לית ליה דרבי חנינא לא דכולי עלמא אית להו דר' חנינא והכא בהא קמיפלגי דמ"ס אם איתא (ג) דמהאי דקרא אתאי [ד]עקולי ופשורי הוה מטבעי לה ומר סבר חריפא דנהרא נקט ואתאי [ה]ההוא חצבא דחמרא דאישתכח בפרדיסא דערלה שריא רבינא לימא משום דסבר לה (ד) דרבי חנינא [ו]שאני התם דאי מיגניב מינה אצנועי בגויה לא מצנעי והני מילי חמרא אבל עינבי מצנעי [ז]הנהו זיקי דחמרא דאשתכחן בי קופאי שרנהו רבא לימא לא סבר לה לדרבי חנינא [ח]שאני התם דרובא

דשפוכאי

בשביל של כרמים. דע"י כרמים [ד] נדלה חוץ לחמשים (ה) ומיהו בתר רובא דעלמא ליכא למיזל דכל המדדה וחזי לקיניה כשמחזיר ראשו מדדה אי לא לא מדדה והאי אי מעלמא אתא לא מצי חזי לקיניה דכרמים מפסיקין לפניו: **אף אנן נמי תנינא.** כר' חנינא [לעיל כג:] דרוב וקרוב הלך אחר הרוב: **נמצא בפרוזדור.** נמצא דם לאשה בין כותלי רחם מבחוץ הקרוי בית החיצון: **ספיקו טמא.** ספק זה (ו) טומאה ודאית מדקתני שחזקתו מן המקור ומה ספיקא יש כאן. רישא דמתניתין במסכת נדה [יז:] משל משלו באשה החדר והפרוזדור והעלייה דם החדר טמא והוא המקור ומפרש בגמרא [שם] החדר מבפנים בעובי גופה לצד אחוריה והפרוזדור מבחוץ לצד פניה והעלייה בנויה על גבי שניהם ודם העלייה טהור ולול פתוח מעלייה לפרוזדור. וקתני נמצא בפרוזדור חזקתו מן המקור זב ויצא אל החוץ הואיל ורוב דמים מצויים בו ולא אמר מן העלייה נטף דרך הלול ואע"ג דעלייה קרוב לפרוזדור שעל גבו: **רוב ומצוי.** (ז) דמיו רבים יותר משל עלייה ועוד שהן תדירין לזוב משם ודמי העלייה אין תדירין לצאת בהא ליכא מאן דפליג על רבי חנינא: **חייבין עליו על ביאת מקדש.** דלא מספקינן לה כמביא חולין לעזרה דודאי דם נדה הוא: **ושורפין עליו תרומה.** ולא אמרי' ספק הוא ותולין לא אוכלין ולא שורפין: **שמע מינה.** מדאחזיק ליה בדם נדה ודאי תלת: **איתא לדר' זירא.** דאמר גבי תשע חנויות בשילהי פ"ק דכתובות [טו.] ובנמצא הלך אחר הרוב ומותר דאע"פ שדלתות מדינה נעולות דליתא אלא חד רובא להכשירה רוב העיר שתשע חנויות שבה מוכרות בשר שחוטה והאחת מוכרת נבילה דאיכא מילתא דבעינן ביה (ח) תרתי רובי כדאמרי' התם כגון דלתות מדינות פתוחות ורוב טבחים סביבות המדינה ישראל דאיכא למיזל בתר תרי רובי להכשירה רוב העיר ורוב הבאין מחוצה לה: **דהא אשה כדלתות המדינה נעולות**(ט). כלומר דליכא למימר בה תרתי רובי אלא חד רובא שרוב דמים מן המקור וקא אזלי בה בתר רובא להביא קרבן לעזרה ולשרוף תרומה דמידי דאסור עשותו מספק הוא: **והא רבא הוא דאמר.** לעיל רוב ומצוי ליכא למאן דאמר ולא תסייעין לר' חנינא מהא והכא מסייע ליה מינה דקאמר ש"מ תלת: **חבית.** של יין: (י) **מההיא דקרא.** שם מחוז הוא על נהר פרת כדאמר בקדושין (דף עב.) לענין יוחסין וגיטין [עי"ש] ואין ישראל מצויין שם והוא למעלה מפרת ויכולה חבית לבוא משם אלאנו: **רב לית ליה דרבי חנינא.** ואזיל בתר קורבא. ושמואל אזל בתר רובא דאית ליה לדרבי חנינא: **עקולי ופשורי הוו טבעי ליה.** הרבה מקומות יש משם ועד כאן שהמים מתעקלין ומתגלגלין כגלגל במקום אחד מחמת כיפי סלעים ארוכים הבאים אל תוך הנהר והמים מכסין עליהם והספינות מתגלגלות שם וטובעות: **ופשורי.** הפסרות שלגים הנקוים אל הנהר וקוו וקיימי ואם תבא החבית שם תעמוד שאין הנהר מוליכה: **חריפותא דנהרא נקט ואתאי.** שמא מתחלה נפלה באמצעית הנהר במקום חוזקו ומרוצת המים הביאתה ולא הניחתה לנטות ימין ושמאל: **בפרדיסא דערלה.** בכרם של ערלה: **שרי רבינא.** ולא חש שמא מכרם זה גנב היין זה: (כ) **אי גניב מיניה אצנועי בגויה לא מצנעי.** אין דרך גנבים להצניע היין במקום שגנבוהו משם משום דמתיירא שמא ימלאהו דורך הענבים: **זיקי.** נודות: **בי קופאי.** טמונים בין גפנים שבכרם והיא של ישראל: **לימא לא סבר לה לדרבי חנינא.** לילך אחר הרוב אלא אחר הקרוב וכאן ישראל מצויים יותר מנכרים ולא אזלינן בתר רובא דעלמא:

דשפוכאי

דכל דמידדי אי הדר חזי לקיניה מידדי. לא היה צריך למאי דקאמר אי הדר חזי לקיניה מידדי כיון דשובכין דעלמא יותר מחמשים מן הכרמים [ה] [אז] ליכא למיחש לרובא דעלמא דכל המדדה אינו מדדה יותר מחמשים אבל הנך שני שובכין שהכרמים בתוך חמשים אמה שלהם אתי שפיר דקרוב לזה שלו אפילו נמצא חוץ לחמשים אמה דלא נפק מתורת מדדה דע"י כרמים מידדי יותר מחמשים אלא איירי דאפילו אם יהו שובכין דעלמא בין הכרמים ועוד מדנקט שביל משמע שאלו ב' השובכין בתוך השביל[א] והניפול כמו כן נמצא בתוך השביל דליכא למיחש שהן משובכין דעלמא אפי' אינם רחוקים כלל כיון דלא מצי חזי לקיניה אבל מאלו השובכין הוא דאין דבר מפסיק בינו לבין השובך: **אמר** אביי אף אנן נמי תנינא דם הנמצא בפרוזדור טמא כו'. בנמצא בגג פרוזדור מן הלול ולפנים איירי כדמוכח בפרק כל היד (נדה דף יז: ושם ד"ה מן) וסוגיא דהתם מפרש במקומה: **ואף על גב דאיכא עלייה דמקרבא.** וקרוב דמוכח הוא דקרוב לעלייה הוא[ב] ומן החדר אינו יכול לבא אא"כ שחתה ביותר כמו (ל) שפירש במסכת נדה (שם): **דתני** רבי חייא. אי גרסינן תני אתי שפיר אבל אי גרסינן דתני תימה היכי מייתי מהכא דרוב ומצוי הוא דלמא לאו משום דרוב ומצוי קאמר רבי חייא דשורפין עליו את התרומה אלא משום דרוב וקרוב הלך אחר הרוב כרבי חנינא (מ) ונ"ל דאפילו גרסי' דתני לא מדברי רבא הוא אלא גמרא הוא דמייתי לה דשפיר הוה מוכח אביי ממתני' דנדה דרוב וקרוב הלך אחר הרוב דאף על גב[ן] דקתני ספיקו טמא על כרחך לאו ספיקא הוא מדתני רבי חייא דחייבין עליו על ביאת מקדש ושורפין עליו תרומה. (הג"ה) ומהר"ס אומר דרבא מייתי לה דרוב ומצוי הוא דאי אינו מצוי א"כ מאי קמ"ל רבי חנינא כיון דשמעינן לה מדתני רבי חייא אבל ממתני' דנדה לא היה יכול להוכיח דאפילו אם אינו רוב ומצוי הולך רבי חנינא לאשמועינן דלא נימא ספיקו טמא הוה ספק ממש ולמאי דהדר ביה רבא וקאמר דלא הוי רוב ומצוי איצטריך רבי חנינא לאשמועינן דאי מדתני רבי חייא ה"א דרוב ומצוי הוא קמ"ל ר' חנינא דלאו רוב ומצוי הוא (ע"כ הג"ה): **ושמע** מינה איתא לדר' זירא. נראה לריב"א דאע"ג דטעמא דבעינן תרי רובי הוי משום דגזרינן רוב סיעה אטו רוב העיר מ"מ איצטריך ליה למימר גבי חנות דלא בעינן תרי רובי דאע"ג דליכא למימר הכי מ"מ איכא למיגזר שמא יקח מן הקבוע אי לאו דאיכא רובא דעלמא וגבי אשה נמי אי גזרינן בעלמא הוה לן להחמיר שלא לשרוף מן הלול ולפנים אטו מן הלול ולחוץ (נ) ונראה לו דהלכה כרבי חנינא: [ו]הג"ה וש"מ רובא דאורייתא. חשיב ליה רובא דליתיה קמן דברובא דאיתיה קמן לא צריך למידק ש"מ דקרא כתיב אחרי רבים להטות כדפריך פרק קמא דחולין (דף יא. ושם) גבי הא דבעי מנ"ל הא דאמרינן זיל בתר רובא ופריך מנ"ל דכתיב אחרי רבים להטות: **אימור** (ס) מהאי דקרא אתאי. ולאו דוקא נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל אסר שמואל אלא אפי' עיר שכולה ישראל איכא למיחש להכי: **לימא** משום דסבר לה כר' חנינא. וליכא למימר דשריא משום דספק ערלה בחוצה לארץ מותרת דהא אי לית ליה כרבי חנינא אלא רוב וקרוב אזלינן בתר קרוב א"כ הויא ודאי ערלה: **ואצנועי** בגויה. ואם תאמר מכ"מ יהא אסור דרובא דעלמא נכרים נינהו והוי יין נסך וי"ל דרוב גנבי ישראל כדאמר בפרק בתרא דע"ז (דף ע.): **בי** קופאי. פי' בערוך[ז] מקום כדאמרי' (סוטה דף מו:) רב מרדכי אלויה לרב שימי בר אשי לבי קופאי ובכהאי גוונא היה דהוה קורבא דמוכח: **לימא** רבא לית ליה דר' חנינא. פי' והא רבא אית ליה לעיל דר' חנינא[ג]:

מרחיקין

מסורת הש"ס

א) נדה יז:, ב) [שם]., ג) כתובות טו., ד) ל"ל מדלה. יעב"ץ, ה) רש"ל, ו) נ"א ה"ג, ז) [ערך קף ע"ז ע"ש שכתב בריש גמ' דפ' אין עומדין (דף לא.) רב מרדכי וכו'],

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא ש"מ כצ"ל ואות ו' נמחק: (ב) שם אימור מאיהי דקירא אתאי: (ג) שם אם איתא דמאיהי דקירא אתאי: (ד) שם דסבר לה להא דר' חנינא: (ה) רש"י ד"ה בשביל וכו' חוץ לחמשים אמה ומיהו וכו' ואי לא לא וכו' בפניו הס"ד: (ו) ד"ה ספיקו טמא ספק זה טמא טומאה: (ז) ד"ה רוב ומצוי מקור דמיו: (ח) ד"ה איתא וכו' דבעינן ביה תרי רובי כדאמר התם כגון שהיו דלתות מדינה פתוחות: (ט) ד"ה דהא וכו' נעולות דמיא כלומר: (י) ד"ה מאיהי דקירא שם מחוז: (כ) ד"ה דאי מגניב מיניה וכו' ימלאוהו דורכי הענבים: (ל) תום' ד"ה ואע"ג וכו' כמו שפירשנו: (מ) ד"ה דתני כו' כר' חנינא (ונ"ל דאפי' גרסי' דתני) תא"מ ונ"ב ס"א וי"ל דהא דתני ר' חייא: (נ) ד"ה ושמע מינה וכו' מן הלול ולחוץ הגה"ה ונ"ל דהלכה כר' חנינא. ע"כ הגה"ה: (ס) ד"ה אימור מאיהי דקירא אתאי:

מוסף רש"י

ספיקו טמא. מספק טמא טומאה ודאית (נדה יז:). שחזקתו מן המקור. במקור מחזקינן ליה ולא אמרינן מעלייה אתא ודמים דעלייה טהורין, דמפרוזדור לא אתי דם, אלא דמי חדר ודמי עלייה פעמים שהן נכנסין לפרוזדור (שם).

מוסף תוספות

א. האחד בראש השביל לצד מזרח והשני בראש השביל בצד מערב. רשב"א. ב. [ו]מעלייה בא בשינוי מועט יותר ממן החדר. תוס' נדה יז: ג. כדאמר לעיל ש"מ מדר"ח אזלי' בתר רובא ואקשי' והא רבא הוא דאמר רוב ומצוי ליכא מ"ד ואמרי' הדר ביה רבא מההוא. רשב"א.

רבינו גרשום

הכא במאי עסקינן דיחלוקו כגון דהוו הנהו שובכין במאה אמה ואותן ק' אמה הן שביל שבין ב' כרמים ונמצא באמצע הדרך שבין הללו שובכין דהשתא ליכא למיחש לרובא דעלמא וכיון דמדדה הוא ודאי מהנך שובכין נפל דאי מעלמא לא מצי אתי דקי"ל כל המדדה והדר חזי לקיניה מדדה ואי לא לא מדדי והאי הואיל דהוי שביל של כרמים מפסיק ומחיצות של שביל מפסקי לא הוי חזי לקיניה ולא מצי אתי מעלמא משום הכי יחלוקו דמהנהו שובכין נפלי: אמר אביי אף אנן נמי תנינא. דרוב וקרוב אזלי בתר רוב דתנן דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור בא ששמנו רוב הדמים באין והמקור הוא פנימי מכולן והחדר סמוך למקור והפרוזדור הוא החיצוני ועליה בנויה על גבי שניהם על גבי החדר והפרוזדור ולול פתוח בין עליה ופרוזדור נמצא הדם מן הלול ולפנים ספיקו טמא מן הלול ולחוץ ספיקו טהור ודם הבא מן החדר טמא דמן המקור בא ומן העליה טהור מן הפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור בא ואע"ג דאיכא עליה דדמה טהורה דמקרבא לגבי פרוזדור ממקור אזלינן בתר רוב דרוב דמים מן המקור באין: אמר רבא. מהא לא תסייע דרוב ומצוי שאני דדם המקור רוב הוא לכולהו ומצוי בו דם תדיר דתני ר' חייא דם הנמצא בפרוזדור חייבין עליו חטאת על ביאת מקדש אם נכנסה במקדש ואם נגעה בתרומה שורפין עליו את התרומה דלא אמרי' הכא כבשאר ספק טומאו' אם נגעו בתרומ' דתולין לא אוכלין ולא שורפין אבל הכא ודאי שורפין דספיקו ודאי טמא

עין משפט נר מצוה

עא א ב מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל' ה סמג לאוין קיא ועשין רמג:

עב ג ד מיי' פי"ב מהל' מאכלות אסורות הל' כח סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קכט סעיף יז:

עג ה ו מיי' שם פי"ו הל' יג סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סי' רצד סעיף יא וסי' קכט סעיף יח:

עד ז ח מיי' שם פי"ב הל' כט סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קכט סעיף יט:

רבינו גרשום (המשך)

הוא דדם מקור רוב ומצוי ודאי מן המקור בא וטמא: ש"מ מדקתני ושורפין עליו את התרומה מכלל דרובא דאורייתא דרוב דמים מן המקור וש"מ מדקאזיל בתר רוב אע"ג דאתרע רוב במקצת דהא יש דם עלייה דטהור הוא דמקרבא ואפ"ה אזיל בתר רוב ש"מ דאיתא לדר' זירא דאמר בפ"ק דכתובות בהנהו דאמר ר' יוסי מעשה בתינוקת שירדה מן המעיין ונאנסה ואמר ר"ע אם רוב העיר משיאין לכהונה ורוב סיעה של כשרין עוברין לשם הרי זו תינשא לכהונה. ור' זירא אמר אע"ג שדלתות מדינה נעולות דאיתרע לה רובא דליכא אלא חד רובא דלא קא עוברת סיעה של כשרין לשם אפ"ה משיאין לכהונה הואיל דרוב העיר משיאין לכהונה דהא אשה כיון דלית בה אלא חד רוב דרוב דמים מן המקור הן כדלתות מדינה נעולות דמיין ואפ"ה אזלינן בתר רובא: והא רבא הוא דאמר ברוב ומצוי. כגון דם דמקור ליכא מאן דפליג ודאי אזלינן בתר רוב מכלל דס"ל דבעלמא היכא דליכא אלא רוב וקרוב לא אזלינן בתר רוב והיכי אמר הכא ש"מ מדר' חייא דאזלינן בתר רוב דמשמע בכל דוכתא אזלי בתר רוב. הדר ביה רבא מההיא דלעיל דלא בעינן רוב ומצוי אלא דאזלינן בתר כל רוב: חבית של יין שצפה בנהר. ואין ידוע אם יין נכרים הוא אם יין ישראל: אימור מההיא דקירא באה כלומר מאותו עבר הקרייה של מעלה ממנה באה דרובא עיירות דנכרים נינהו. דשמואל אית ליה דר' חנינא ורב לית ליה דר' חנינא: עקולי. כעין שרגילין המים לעקול ולעקול סביב ובאותן מים שהתהום תחתיהן והולכין ומעגלין עד שמטביעין מה שצף על גבן. וכן הני פשורי לאותו מקום שהמים רפין ועומדין שאם היתה חבית זו צפה לשם הואיל שהמים רפין ואינן חריפין היתה נטבעת שם ומש"ה ליכא למיחש דמההיא דקירא אתאי: ושמואל אמר ודאי אסור דאיכא למיחש דמההיא דקירא אתאי והאי דלא טבעי עקולי ופשורי דחריפות' דנהרא שכבר לקחה החבית המרוץ קודם שהגיעה לעקולי ופשורי ונקט ואתאי בשבולת המים והלכך אסירא. לימא. דמש"ה שריא דקסבר כר' חנינא דאמר רוב וקרוב הולכין אחר הרוב והכא האי פרדס דערלה מיעוט הוא לגבי שאר פרדסים דלא הוי ערלה וקרוב דבגויה אשתכח: שאני התם. דמש"ה שריא דליכא למימר דמיניה הוא ההיא חצבא דאי מיגנב מיניה לעולם בגויה לא הוי מצנעי אינשי ומש"ה איכא למימר דמשאר פרדסים דהיתרא הוי ולא משום דס"ל כר' חנינא: והני מילי. דשרי: חמרא. משום דלא מצנעי אינשי חמרא בפרדיסא דגנובי מיניה: אבל ענבי מצנעי. ואסורין: זיקי. נודות יין: בי קופאי. בין הגפנים: שרינהו רבא. משום דהנהו גפנים דישראל נינהו: לימא. מש"ה שרינהו דלית ליה לר' חנינא דאע"ג דרוב שאר גפנים דנכרים נינהו אזיל בתר קרוב הואיל דמשתכחן ביני גופני דישראל דהוה קרוב להנהו זיקי וקסבר רוב וקרוב הלך אחר קרוב: שאני התם. לעולם רבא סבר לה כר' חנינא דודאי אזלינן בתר רוב והתם נמי איכא רוב ישראל ומש"ה שרינהו דרובא דשפוכאי כלומר רובן של אותה העיר שדורכין ושופכין יין ישראל נינהו ועל ידן הולך הכל ואישתכח נמי בי גופני ישראל ודאי ישראל אצנעינהו ומותרין: